

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา  
สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา\*  
BUDGET ADMINISTRATION OF THE SCHOOLS  
UNDER AYUTTHAYA CITY MUNICIPAL

สมเกียรติ ชุกิจไพศาล<sup>1</sup>, กชพรรณ มีประดิษฐ์<sup>2</sup> และ ณรงค์ สมพงษ์<sup>3</sup>  
Somkiate Chukitphaisarn<sup>1</sup>, Kodchaphan Meepradit<sup>2</sup> and Narong Sompong<sup>3</sup>

<sup>1-3</sup>มหาวิทยาลัยปทุมธานี

<sup>1-3</sup>Pathumthani University, Thailand

Corresponding Author's Email: sc.somkait0@gmail.com

## บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา 2) เปรียบเทียบการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน กลุ่ม ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู จำนวน 140 คน ได้มาโดยกำหนดขนาดของกลุ่ม ตัวอย่างจากตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบแบ่งชั้น โดยใช้ระดับชั้นเรียนเป็นชั้น และสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า ค่าความ เชื่อมั่นเท่ากับ 0.95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว

### ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดย เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี ด้าน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการ

---

\* Received 16 June 2024; Revised 27 July 2024; Accepted 23 August 2024

จัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน และด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ

2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ และด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

**คำสำคัญ :** การบริหารงานงบประมาณ, สถานศึกษา, เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา

## Abstract

This research aimed to 1) study the budget management of educational institutions under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Municipality, 2) compare the budget management of educational institutions under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Municipality classified by educational qualification and school size. The sample group used in this research consisted of 140 teachers, obtained by determining the sample size from the Krejci and Morgan table and stratified random sampling using the grade level as the stratum and simple random sampling. The research instrument was a rating scale questionnaire with a reliability of 0.95. The statistics used for data analysis were frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way analysis of variance.

The research results found that:

1. Budget management of educational institutions under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Municipality is at a high level overall. When considering each aspect, it was found that it was at a high level in all aspects, ranked from highest to lowest as follows: financial management, accounting management,

resource mobilization and investment for education, material and asset management, budget allocation, inspection, monitoring, evaluation, and reporting of budget and performance, and budget preparation and proposal.

2. Teachers with different educational qualifications There were no differences in opinions on the budget management of educational institutions under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Municipality overall. When considering each aspect, it was found that the budget preparation and proposal aspect and the resource mobilization and investment for education aspect were significantly different at the .05 level. 3. Teachers working in schools of different sizes had no differences in opinions on the budget management of educational institutions under the Phra Nakhon Si Ayutthaya Municipality overall and each aspect.

**Keywords:** Budget Administration, Schools, Ayutthaya City Municipal

## บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษามาตั้งแต่ในอดีตและยังมีบทบาทมากยิ่งขึ้นปัจจุบันและอนาคต อันเนื่องมาจากนโยบายกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้กำหนดไว้ในกฎหมายสำคัญหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80(4) บัญญัติให้ส่งเสริมสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดและมีส่วนร่วมในการจัดมาตรา 289 บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิที่จะจัดการศึกษาอบรมและฝึกอาชีพตามความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่นนั้น และเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอบรมของรัฐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 กำหนดให้กระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสมและความต้องการภายในท้องถิ่น รวมทั้งให้กำหนดหลักเกณฑ์การประเมินความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประสานส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมี

ส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 มาตรา 30 (5) บัญญัติว่า การจัดตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่เกี่ยวกับการบริการสาธารณะในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้เป็นไปตามความจำเป็นและความต้องการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น สำหรับแผนการกระจายอำนาจได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดมาตรการเพื่อเร่งสร้างวินัยทางการเงินการคลังทั้งในด้านรายได้และรายจ่าย ตลอดจนการเร่งสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในท้องถิ่นในการเข้าไปมีบทบาทการตรวจสอบการบริหารการคลังของท้องถิ่นและมาตรการในการกำกับดูแลการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพภายใต้กรอบแห่งความเป็นอิสระของท้องถิ่น (วุฒิสสาร ตันไชย, 2547: 35)

สภาพการดำเนินงานด้านการบริหารงบประมาณสถานศึกษาของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยเฉพาะการบริหารงบประมาณด้านการศึกษาของทุกเทศบาลดำเนินการตามแนวทางที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทยกำหนดให้ถือปฏิบัติ โดยจะกำหนดแนวทางให้ถือปฏิบัติในแต่ละปีงบประมาณ เนื่องจากการบริหารงบประมาณโรงเรียนในปัจจุบัน ยังพบปัญหาและอุปสรรคอยู่มาก เนื่องจากการปฏิบัติงานด้านงบประมาณนั้น จะต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามที่ระเบียบกำหนด หรืออยู่ในกรอบของกฎ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และที่สำคัญระเบียบ แนวปฏิบัติ หรือคู่มือการปฏิบัติงานด้านงบประมาณนั้นมักจะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและแก้ไขอยู่เป็นประจำจึงจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และมีความเข้าใจเกี่ยวกับงานที่จะปฏิบัติเป็นอย่างดี อีกทั้งผู้บริหารก็ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์และทันต่อเหตุการณ์ จึงจะสามารถบริหารงบประมาณของโรงเรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จได้ แต่ในสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนั้น โรงเรียนแทบทุกแห่ง ยังขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถทางด้านงบประมาณ การเงิน บัญชี พัสดุ โดยตรงอยู่จำนวนมาก (เทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา, 2560) สอดคล้องกับข้อตรวจพบจากการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบการคลัง การเงินการบัญชี และการพัสดุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 กระทรวงมหาดไทย ที่พบว่าการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่ง ยังคงมีปัญหาด้านการบริหารงานงบประมาณ เช่น การอนุมัติงบประมาณการดำเนินโครงการเกินวงเงินที่ได้รับมอบอำนาจ การจัดทำรายงานสถานะการเงินประจำวันไม่เป็นปัจจุบันและไม่เป็นไปตามแบบที่

กำหนด การจัดทำบัญชีไม่เป็นปัจจุบัน การขาดบุคลากรที่มีความรู้ด้านกฎหมายปฏิบัติงานด้านพัสดุ ไม่พบเอกสารหลักฐานการแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ ซึ่งอาจก็ให้เกิดความเสียหายแก่สถานศึกษาได้ เป็นต้น (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2564)

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประกอบการแก้ไขปรับปรุงพัฒนาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาได้อย่างดีขึ้น

### วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำแนกตาม วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน

### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล จึงได้กำหนดเป็นขั้นตอน ดังนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษากับประชากรและกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 219 คน จาก 8 โรงเรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 140 คน ซึ่งได้มาโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970: 610) แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น

(Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้น (Strata) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

### **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย**

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการสอบถามการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูใน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ วุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ใน 7 ด้านประกอบด้วย ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

### **การสร้างและการทดสอบเครื่องมือ**

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและทดสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาและค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการบริหารงานงบประมาณสถานศึกษา ตามแนวคิดของภารดี อนันต์นาวิ (2551 : 286) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มี 5 ระดับตามแบบของของลิเคิร์ต (Likert)
3. สร้างแบบสอบถามโดยกำหนดประเด็นของคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามปฏิบัติการของตัวแปรในการวิจัย
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item - Objective Congruence : IOC) กำหนดค่า IOC ตั้งแต่ .60 ขึ้นไป ถือได้ว่ามีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.60-1.00

6. นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้วไปทดลองใช้ (Try – Out) กับครูจำนวน 30 คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.95

### วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตัวเอง มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะศิลปศาสตร์และศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยปทุมธานี เสนอต่อผู้อำนวยการโรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากครูในโรงเรียนในการตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปพบกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง จำนวน 140 คน โดยชี้แจงวัตถุประสงค์และอธิบายวิธีการตอบแบบสอบถามเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามแล้วตรวจสอบความถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ จำนวน 140 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

### การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดมาวิเคราะห์และประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังขั้นตอนต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ วุฒิกการศึกษาและขนาดโรงเรียน โดยการแจก

แจกความถี่ (Frequency) การหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยหาค่าเฉลี่ย (mean:  $\bar{X}$ ) และหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้ไปเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้(บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 11)

ค่าเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.5-02.49 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีการบริหารงานงบประมาณอยู่ในระดับน้อยที่สุด

แล้วนำเสนอในรูปตารางและแปลผลด้วยการบรรยาย

3. วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบ การบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำแนกตาม วุฒิการศึกษา โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test for Independent Samples) และจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance : ANOVA) แล้วนำกลับด้วยรูปตารางและประมวลผลด้วยการบรรยาย

## ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ใน 7 ด้านประกอบด้วย ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี และด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ โดยการหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังตารางที่ 1

**ตารางที่ 1** ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวม และรายด้าน



| การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา<br>สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา               | $\bar{X}$ | S.D. | ระดับ | ลำดับ<br>ที่ |
|-------------------------------------------------------------------------------|-----------|------|-------|--------------|
| 1. ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ                                              | 4.05      | 0.75 | มาก   | 7            |
| 2. ด้านการจัดสรรงบประมาณ                                                      | 4.13      | 0.69 | มาก   | 5            |
| 3. ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล<br>การใช้เงินและผลการดำเนินงาน | 4.11      | 0.66 | มาก   | 6            |
| 4. ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา                                | 4.16      | 0.75 | มาก   | 3            |
| 5. ด้านการบริหารการเงิน                                                       | 4.28      | 0.71 | มาก   | 1            |
| 6. ด้านการบริหารบัญชี                                                         | 4.18      | 0.65 | มาก   | 2            |
| 7. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์                                             | 4.16      | 0.72 | มาก   | 4            |
| รวม                                                                           | 4.15      | 0.70 | มาก   |              |

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การวิเคราะห์ข้อมูลทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน โดยใช้การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 2 – 3

**ตารางที่ 2** ผลการเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา

| การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา<br>สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา                  | วุฒิการศึกษา |      |               |      | t     | p    |
|----------------------------------------------------------------------------------|--------------|------|---------------|------|-------|------|
|                                                                                  | ปริญญาตรี    |      | สูงกว่า ป.ตรี |      |       |      |
|                                                                                  | (n= 76)      |      | (n=64)        |      |       |      |
|                                                                                  | $\bar{X}$    | S.D. | $\bar{X}$     | S.D. |       |      |
| 1. ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ                                                 | 4.10         | 0.46 | 3.99          | 0.35 | 7.02* | 0.01 |
| 2. ด้านการจัดสรรงบประมาณ                                                         | 4.16         | 0.32 | 4.10          | 0.37 | 0.60  | 0.44 |
| 3. ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล<br>และรายงานผลการใช้เงินและผลการดา<br>เนินงาน | 4.13         | 0.35 | 4.08          | 0.33 | 0.71  | 0.40 |
| 4. ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุน<br>เพื่อการศึกษา                               | 4.18         | 0.47 | 4.14          | 0.31 | 3.76* | 0.05 |
| 5. ด้านการบริหารการเงิน                                                          | 4.31         | 0.43 | 4.24          | 0.32 | 0.32  | 0.57 |
| 6. ด้านการบริหารบัญชี                                                            | 4.20         | 0.36 | 4.16          | 0.34 | 0.73  | 0.40 |
| 7. ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์                                                | 4.15         | 0.46 | 4.16          | 0.36 | 1.32  | 0.25 |
| รวม                                                                              | 4.18         | 0.29 | 4.12          | 0.27 | 0.22  | 0.64 |

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ และ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน

**ตารางที่ 3** ผลการเปรียบเทียบการบริหารงบประมาณ จำแนกตามขนาดโรงเรียน

| การบริหารงบประมาณของ<br>สถานศึกษา                  | แหล่งความ<br>แปรปรวน | SS    | df  | MS   | F    | P    |
|----------------------------------------------------|----------------------|-------|-----|------|------|------|
| 1. ด้านการจัดทำและเสนอขอ<br>งบประมาณ               | ระหว่างกลุ่ม         | 0.06  | 2   | 0.03 | 0.18 | 0.83 |
|                                                    | ภายในกลุ่ม           | 23.67 | 137 | 0.17 |      |      |
|                                                    | รวม                  | 23.73 | 139 |      |      |      |
| 2. ด้านการจัดสรรงบประมาณ                           | ระหว่างกลุ่ม         | 0.12  | 2   | 0.06 | 0.50 | 0.61 |
|                                                    | ภายในกลุ่ม           | 16.51 | 137 | 0.12 |      |      |
|                                                    | รวม                  | 16.63 | 139 |      |      |      |
| 3. ด้านการตรวจสอบ ติดตาม<br>ประเมินผลฯ             | ระหว่างกลุ่ม         | 0.04  | 2   | 0.02 | 0.18 | 0.84 |
|                                                    | ภายในกลุ่ม           | 16.28 | 137 | 0.12 |      |      |
|                                                    | รวม                  | 16.32 | 139 |      |      |      |
| 4. ด้านการระดมทรัพยากรและ<br>การลงทุนเพื่อการศึกษา | ระหว่างกลุ่ม         | 0.07  | 2   | 0.04 | 0.21 | 0.81 |
|                                                    | ภายในกลุ่ม           | 22.48 | 137 | 0.16 |      |      |
|                                                    | รวม                  | 22.55 | 139 |      |      |      |
| 5. ด้านการบริหารการเงิน                            | ระหว่างกลุ่ม         | 0.07  | 2   | 0.04 | 0.24 | 0.79 |
|                                                    | ภายในกลุ่ม           | 20.32 | 137 | 0.15 |      |      |
|                                                    | รวม                  | 20.39 | 139 |      |      |      |
| 6. ด้านการบริหารบัญชี                              | ระหว่างกลุ่ม         | 0.17  | 2   | 0.09 | 0.70 | 0.50 |
|                                                    | ภายในกลุ่ม           | 16.95 | 137 | 0.12 |      |      |
|                                                    | รวม                  | 17.13 | 139 |      |      |      |
| 7. ด้านการบริหารพัสดุและ<br>สินทรัพย์              | ระหว่างกลุ่ม         | 0.32  | 2   | 0.16 | 0.92 | 0.40 |
|                                                    | ภายในกลุ่ม           | 23.60 | 137 | 0.17 |      |      |
|                                                    | รวม                  | 23.91 | 139 |      |      |      |
| รวม                                                | ระหว่างกลุ่ม         | 0.11  | 2   | 0.05 | 0.68 | 0.51 |
|                                                    | ภายในกลุ่ม           | 10.88 | 137 | 0.08 |      |      |
|                                                    | รวม                  | 10.98 | 139 |      |      |      |

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

## อภิปรายผล

ผลจากการวิจัย เรื่องการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูในโรงเรียน สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา คือ การจัดทำแผนการใช้จ่ายงบประมาณ การแสดงบัญชีรายรับและรายจ่าย การจัดทำเอกสารรายงานผลการดำเนินงาน การบริการอาหารกลางวันเหมาะสม มีการสรุปค่าใช้จ่ายในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ มีการจัดหารายได้เพื่อพัฒนาโรงเรียน จัดหาวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับการศึกษาของณัฐวรรณ ตรวจนอก (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ที่พบว่าการบริหารด้านงบประมาณของโครงการอาหารกลางวันโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ที่ระดับมาก และสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของชนิษฐา ยศเมฆ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษา กับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่พบว่า การบริหารงบประมาณทางการศึกษากับของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามวุฒิการศึกษา และขนาดโรงเรียน ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลตามสมมติฐาน ดังนี้

2.1 ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็น

รายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ และ ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญทัย สุระมูล (2550 : 89-90) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 พบว่า ผู้บริหารและครูการเงินมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2 โดยรวมและด้าน การวางแผนงบประมาณ และการรายงานทรัพย์สินทางการเงินและผลการดำเนินงานมีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการจัดระบบจัดซื้อจัดจ้าง การบริหาร การเงินและการควบคุมงบประมาณไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สัตติชอปีเยาะ มือแยบาส (2556) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 1 จำแนกตามตัวแปรบุคลากรที่รับผิดชอบ งานงบประมาณและตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

## สรุป/ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการบริหารการเงิน ด้านการบริหารบัญชี ด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ด้านการบริหารพัสดุและสินทรัพย์ ด้านการจัดสรรงบประมาณ ด้านการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงาน และด้านการจัดทำและเสนอของงบประมาณ

2. ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำและเสนอของบประมาณ และด้านการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงบประมาณสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

### ข้อเสนอแนะ

#### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การจัดทำและเสนอของบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำและของบประมาณประจำปี และควรมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

1.2 การจัดสรรงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมใน การเสนอขอใช้งบประมาณ และควรมีการพิจารณาจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี ของสถานศึกษา ทั้งเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ

#### 2. ข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา โดยเปรียบเทียบกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาสังกัดหน่วยงานอื่นๆ

2.2 ควรทำการวิจัยเชิงคุณภาพ เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

### เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2564). ข้อตรวจพบจากการปฏิบัติงานตามแผนการตรวจสอบการคลัง การเงินการบัญชี และการพัสดุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564. กระทรวงมหาดไทย
- ชนิษฐา ยศเมฆ. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงบประมาณทางการศึกษากับคุณภาพผู้เรียนของสถานศึกษา สังกัดเทศบาลในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

- ณัฐวรรณ ตรวจนอก. (2558). การศึกษาการบริหารงานโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยราชภัฏกรุงเก่า, 2(1), 17-24.
- จรงค์ษ์ แสนแอ่น และคณะ. (2563). ระบบการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย : กรณีศึกษาเทศบาล เมืองแก่งคอย จังหวัดสระบุรี และเทศบาลนครนครปฐม จังหวัดนครปฐม ในเทศบาลพระนครศรีอยุธยา. (2558). เรียกใช้เมื่อ 2 พฤษภาคม 2562 จาก <http://www.ayutthayacity.go.th/home/homepage>
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ ครั้งที่7). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญทัย สรุมล. (2550). การบริหารงบประมาณในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- วุฒิสาร ตันไชย. (2547). ศึกษาผลกระทบต่อภาคประชาชนจากการจัดบริการสาธารณะ: องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นตามนโยบายการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การ บริหารส่วนตำบล (อบต.). นนทบุรี: ดิจิตอลเวิลด์ กอปปี้.
- สิตีซอปีเยาะ มือแยบาสอ. (2557). การบริหารงานงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ทางการบริหารการศึกษา. ชลบุรี: สำนักพิมพ์. มนตรี จำกัด.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determination sample size for research activities. Education and Psychology Measurement, 30(3), 607-610.